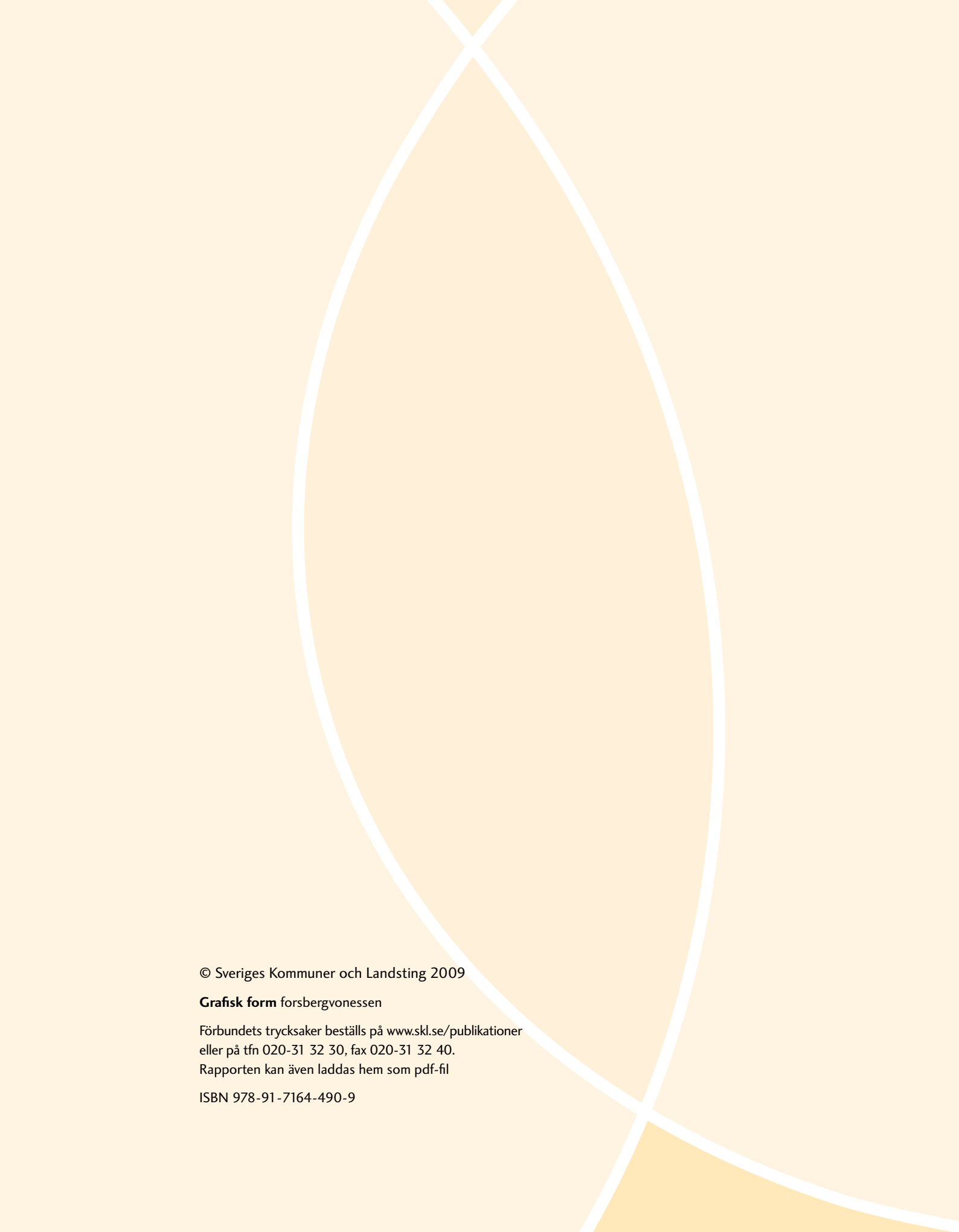

Matcha eller rusta?

Arbetsförmedlingens framtida insatser för nyanlända invandrare

© Sveriges Kommuner och Landsting 2009

Grafisk form forsbergvonessen

Förbundets trycksaker beställs på www.skl.se/publikationer
eller på tfn 020-31 32 30, fax 020-31 32 40.

Rapporten kan även laddas hem som pdf-fil

ISBN 978-91-7164-490-9

Matcha eller rusta?

Arbetsförmedlingens framtida insatser för nyanlända invandrade

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Sammanfattning.....	5
DEL 1: Resultat, slutsatser och förslag.....	6
Syftet med kartläggningen.....	7
Sammanfattning av resultaten.....	7
Slutsatser av resultaten.....	9
Förslag för framtiden.....	12
DEL 2: Redovisning av statistik.....	16
1. Kommunerna och Arbetsförmedlingen har olika uppdrag.....	17
2. Två grupper nyanlända: Introduktionsberättigade och övriga nyanlända.....	18
3. Olika mättillfällen i Arbetsförmedlingens statistik.....	18
4. De flesta nyanlända är inte inskrivna.....	19
5. Majoriteten av de nyanlända utan insatser.....	20
6. Cirka 15 procent av de nyanlända fick insatser.....	23
7. Några nyanlända hade delvis ett arbete.....	25
8. Stor skillnad mellan nyanlända och samtliga inskrivna.....	25
Tabellbilaga.....	27

Förord

Sveriges flyktingmottagande ska reformeras från och med december 2010. Reformen innebär att staten, genom Arbetsförmedlingen, återtar huvudansvaret för nyanländas etablering från kommunerna.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) välkomnar reformen eftersom kommunerna inte har fått rätt förutsättningar att bedriva introduktion. Konsekvensen har blivit att väldigt många nyanlända har svårt att bli egenförsörjande. När de statliga arbetsmarknadsinsatserna fallerar och inte rustar personer för att komma in på arbetsmarknaden får kommunerna bära kostnaden för deras försörjning genom ekonomiskt bistånd. Detta har lett till att kommunerna sett sig tvungna att bedriva arbetsmarknadsverksamhet, trots att det är statens ansvar.

Denna rapport är en kartläggning av Arbetsförmedlingens insatser för nyanlända under 2008. Rapporten visar att Arbetsförmedlingen inte lyckats med det uppdrag myndigheten har inom nuvarande system.

Vår förhoppning är att denna rapport och de förslag vi lämnar ska bidra till att regeringen ger Arbetsförmedlingen de förutsättningar som myndigheten behöver för att klara sitt nya uppdrag. För landets kommuner är det nämligen av central betydelse att Arbetsförmedlingen får bättre förutsättningar att lyckas än vad kommunerna har haft. Om Arbetsförmedlingen misslyckas kommer många nyanlända inte kunna försörja sig och riskera att hamna i ett permanent utanförskap. Kommunerna får då återigen ta konsekvenserna av statens misslyckande dels genom ökade kostnader för försörjningsstöd, dels genom att själva organisera utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser för nyanlända.

Denna rapport har tagits fram på Avdelningen för lärande och arbetsmarknad av Arjun Bakshi, Tor Hatlevoll och Roy Melchert.

Per-Arne Andersson, avdelningschef

Avdelningen för lärande och arbetsmarknad

Sammanfattning

Nyanlända invandrade som har fått uppehållstillstånd och är arbetslösa har rätt till insatser hos Arbetsförmedlingen. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har kartlagt hur många nyanlända som fick insatser, och vilka insatser de fick, under 2008. Kartläggningen visar följande:

- Av de nyanlända som hade rätt till kommunal introduktion och som var inskrivna på Arbetsförmedlingen var det i genomsnitt 80 procent som inte fick en insats. Bland övriga nyanlända var i genomsnitt 70 procent utan insats.
- Cirka 15 procent av dem som hade rätt till kommunal introduktion och som var inskrivna vid Arbetsförmedlingen tog del av en insats. Genomsnittet för övriga nyanlända var 17 procent. Instegs- och nystartsjobb var de dominerande insatserna. Män fick del av insatser i dubbelt så stor utsträckning som kvinnor.
- Av samtliga inskrivna på Arbetsförmedlingen (både svensk- och utlandsfödda) fick cirka 33 procent en insats, men av de inskrivna nyanlända fick bara 15 procent en insats.

SKL drar slutsatsen att Arbetsförmedlingen inte har klarat sitt uppdrag att erbjuda nyanlända relevanta insatser. SKL anser att orsaken till detta är att Arbetsförmedlingens insatser främst är inriktade på att matcha nyanlända som är relativt nära arbetsmarknaden och i alltför liten utsträckning är anpassade att rusta nyanlända som står längre från arbetsmarknaden.

Om Arbetsförmedlingen ska klara det nya uppdraget att ansvara för nyanlända flyktingars etablering på arbetsmarknaden måste Arbetsförmedlingen inte bara matcha lediga jobb och arbetssökande. Den måste också lägga kraft och resurser på att rusta och underlätta för sökande med särskilda behov att komma in på arbetsmarknaden. För detta krävs att riksdag och regering ger Arbetsförmedlingen rätt förutsättningar. Därför lämnar SKL följande förslag:

1. Anpassa arbetsmarknadspolitiken efter individernas behov
2. Ge Arbetsförmedlingen ett tydligt uppdrag, relevanta mål och kräv rättvisande återrapportering
3. Säkerställ konjunkturoberoende insatser för nyanlända
4. Bredda de insatser som finns så att de passar nyanlända
5. Ge nyanlända en individuell mix av matchning och rustning
6. Gör om svenska för invandrare (sfi)

DEL 1

Resultat,
slutsatser
och förslag

Syftet med kartläggningen

Nyanlända vuxna invandrade som har fått uppehållstillstånd i Sverige har rätt till insatser från kommunala och statliga myndigheter för att kunna nå egenförsörjning genom arbete eller studier.

Arbetsförmedlingen ansvarar för att genomföra de statliga arbetsmarknadsåtgärderna, men den har länge kritiserats för att inte erbjuda nyanlända insatser i den utsträckning som myndigheten är ålagd. För att få en bild av vad Arbetsförmedlingen gör för de nyanlända har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) kartlagt insatserna under 2008.

Syftet med denna rapport är att ge en bild av hur många nyanlända som deltog i Arbetsförmedlingens insatser, och vilka insatser de fick ta del av. Vår förhoppning är att kartläggningen och våra förslag ska stimulera till diskussion om vilka förutsättningar riksdag och regering måste ge Arbetsförmedlingen för att den ska klara sitt uppdrag med nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

Sveriges flyktingmottagande kommer att reformeras på så sätt att staten, genom Arbetsförmedlingen, återtar huvudansvaret för nyanländas etablering från kommunerna. Regeringen har aviserat att reformen ska träda i kraft från och med december 2010. SKL har välkomnat reformen eftersom staten inte har gett kommunerna förutsättningar att lyckas med introduktionsuppdraget.

För att reformen ska lyckas krävs att Arbetsförmedlingen får tillräckliga förutsättningar för att erbjuda nyanlända en effektiv introduktion. Skulle staten misslyckas med detta uppdrag kommer många av de nyanlända inte kunna försörja sig och riskerar att hamna i ett permanent utanförskap. Kommunerna får då återigen ta konsekvenserna av statens bristfälliga agerande, dels genom ökade kostnader för försörjningsstöd, dels genom att det blir kommunala utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser som blir sista utvägen för många nyanlända.

Sammanfattning av resultaten

I kartläggningen redovisar vi Arbetsförmedlingens insatser för nyanlända. Med insats menar vi i stort sett det samma som Arbetsförmedlingen definierar som programinsatser. Skillnaden är att vi här även räknar in de olika anställningsstöden, även nystartsjobb och instegsjobb. Begreppet insats får således en relativt bred betydelse, då det rymmer aktiviteter som har såväl rustnings- som matchningskaraktär. Anledningen är att vi vill se hur många som får någon form av stöd att ta sig in på arbetsmarknaden.

I kartläggningen särredovisar vi resultat för två grupper av nyanlända vuxna invandrade. Den första är de **introduktionsberättigade**, som är de nyanlända som

har rätt till både kommunal introduktion och insatser från Arbetsförmedlingen. Denna grupp omfattar flyktingar och en del anhöriga. Den andra gruppen är **övriga nyanlända**, som vi valt att kalla den grupp som inte har rätt till kommunal introduktion men som Arbetsförmedlingen har ett ansvar för. I denna grupp återfinns en stor del av anhöriginvandringen.

SKL har kartlagt insatserna till dessa två grupper genom att göra nio avstämningar mot Arbetsförmedlingens statistik under 2008. Sammanfattningsvis visar kartläggningen följande:

- **De flesta nyanlända är inte inskrivna**

Cirka en tredjedel av de nyanlända i åldern 16–64 var inskrivna hos Arbetsförmedlingen under 2008.

Drygt 60 procent av de inskrivna var män vilket innebär att de var överrepresenterade eftersom fördelningen mellan könen bland samtliga nyanlända som befann sig i Sverige i princip var jämn.

- **Uppemot 80 procent av de inskrivna nyanlända utan insats**

De flesta nyanlända som var inskrivna på Arbetsförmedlingen fick inga insatser från myndigheten. I genomsnitt var hela 80 procent av de inskrivna introduktionsberättigade utan insats, motsvarande andel för de övriga nyanlända var 70 procent. Kvinnor var i större utsträckning än männen utan insats.

Den stora gruppen är personer som Arbetsförmedlingen bedömer inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför placerats i den så kallade kategori 14. I genomsnitt var cirka 50 procent av de introduktionsberättigade inskrivna i denna kategori medan motsvarande andel för övriga nyanlända i genomsnitt var omkring 30 procent. Bland personer som inte bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande varierar förutsättningarna stort – men så vitt vi kan se får ingen av dem någon insats från Arbetsförmedlingen.

- **Cirka 15 procent av de nyanlända fick insats**

I genomsnitt fick 15 procent av de inskrivna introduktionsberättigade ta del av någon insats vid Arbetsförmedlingen. Genomsnittet för övriga nyanlända var 17 procent. För båda grupperna gäller att män i dubbelt så stor utsträckning som kvinnor fick del av insatser.

Under året steg andelen nyanlända som fick en insats. Den positiva utvecklingen kan i princip uteslutande tillskrivas en kraftig ökning av nystarts- och instegsjobb. Bortser man från dessa insatser får man i stället en omvänd trend: andelen som fick insatser *minskade* under året.

- **Övriga nyanlända hade oftare delvis ett arbete**

Personer som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen kan samtidigt ha ett deltidarbete, ett tillfälligt arbete eller vara timanställd. Dessa personer kan anses ha fått in en fot på arbetsmarknaden då de är anställda, men har inte ett arbete i önskad omfattning.

Andelen inskrivna introduktionsberättigade som delvis arbetade var i genomsnitt 5,5 procent under 2008. Bland övriga nyanlända var motsvarande andel nästan 13 procent.

- **Stor skillnad mellan nyanlända och samtliga inskrivna**

Det var dubbelt så vanligt att den genomsnittlige inskrivna personen fick en insats än att en nyanländ fick det. Av samtliga inskrivna på Arbetsförmedlingen fick cirka 33 procent en insats, men av de inskrivna nyanlända fick bara 15 procent en insats. Med samtliga inskrivna avses individer födda i Sverige, invandrade för mer än tre år sedan samt även de nyanlända. Skillnaden skulle alltså bli ännu större om man jämförde nyanlända med födda i Sverige och invandrade för mer än tre år sedan.

Slutsatser av resultaten

Av resultaten drar SKL tre slutsatser, som redovisas under rubrikerna nedan.

Genomgående för slutsatserna är att Arbetsförmedlingens insatser inte är tillräckligt anpassade för de nyanlända som står långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingens huvuduppdrag att matcha ledigt jobb med arbetssökande räcker inte för de många nyanlända som måste rustas för att över huvud taget bli anställningsbara.

1. Arbetsförmedlingen har inte klarat sitt uppdrag

Arbetsförmedlingen har ett särskilt ansvar för att nyanlända arbetssökande erbjuds insatser som främjar en snabb och effektiv etablering på arbetsmarknaden.¹ Resultatet av kartläggningen visar att Arbetsförmedlingen inte har klarat sitt uppdrag i tillräckligt stor utsträckning.

SKL:s sammantagna bedömning är att alldeles för få inskrivna får insatser utifrån sina behov av stöd för att komma närmare arbetsmarknaden. I genomsnitt fick endast 15–17 procent av de nyanlända någon eller några insatser under 2008. Även om kartläggningen inte kan visa hur stor andel av de nyanlända som sammantaget deltog i en insats någon gång under året, utan bara visar hur stor andel som varje månad deltog i en insats, är det genomsnittliga deltagandet anmärkningsvärt lågt. Det var också hälften så vanligt att en nyanländ fick en insats jämfört med genomsnittet för samtliga inskrivna (födda i Sverige, invandrade för mer än tre år sedan samt de nyanlända). De nyanlända får alltså

1 Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen, § 6.

insatser mer sällan än personer som har bott längre i landet och som torde ha bättre förutsättningar att få arbete än de nyanlända.

Att bara 15–17 procent av de nyanlända deltog i en insats står i skarp kontrast till att Arbetsförmedlingen i sin åiterrapportering redovisade att man i princip nått målsättningen för arbetet med nyanlända under året. Det mål Arbetsförmedlingen själv satt upp var att minst 8 procent av de nyanlända arbetssökande under året skulle gå till arbete, utbildning eller start av näringsverksamhet. I åiterrapporteringen visade myndigheten att den ackumulerade omsättningen på nyanlända som gått till arbete eller studier var 6,7 procent². Samtidigt som Arbetsförmedlingen nästan klarade sitt mål var alltså verkligheten för majoriteten av de nyanlända att de inte fick några insatser från Arbetsförmedlingen.

Över hälften av de nyanlända som fick någon insats fick det i form av nystarts- eller instegsjobb. Det är åtgärder som bäst lämpar sig för sökande med relativt hög konkurrenskraft och där Arbetsförmedlingens insats är relativt begränsad jämfört med flera andra åtgärder. Detta reser frågan om Arbetsförmedlingen prioriterar dem som redan står nära arbetsmarknaden för att nå hög målpuppfyllelse, medan övriga får stå åt sidan.

Utöver det faktum att få inskrivna nyanlända får insatser kan tilläggas att bara var tredje nyanländ över huvud taget är inskriven. Utifrån den statistik som kartläggningen bygger på går det inte att säga om en tredjedel inskrivna är ett högt eller lågt resultat. Vi kan till exempel inte se hur många som redan har ett arbete och därför av uppenbara skäl inte behöver Arbetsförmedlingens tjänster. Antalet nyanlända som inte är inskrivna var dock så pass stort att man kan undra om Arbetsförmedlingen arbetar med alla arbetslösa nyanlända som bör få insatser för att komma närmare arbetsmarknaden. Anledningen till att arbetslösa nyanlända inte är inskrivna kan förstås variera och det behöver inte nödvändigtvis bero på brister hos Arbetsförmedlingen. Det kan handla om brister i samordningen mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna eller rent av ovilja eller okunnighet hos den enskilda individen.

Ur ett jämställdhetsperspektiv är kartläggningens resultat särskilt nedslående. Män är både inskrivna och får insatser i större utsträckning än kvinnor.

2. Ambitionshöjningen gav inte tillräckligt bra utfall under 2008

Regeringen och Arbetsförmedlingen har uttalat en tydlig ambitionshöjning de senaste åren när det gäller nyanlända. Bland annat har regeringen förtydligat Arbetsförmedlingens uppdrag.³ Det är positivt. SKL kan dock konstatera att ambitionshöjningen inte gav tillräckligt stor utdelning under 2008.

Visserligen ökade andelen som fick insatser successivt under året men förändringarna var relativt små. I början av året fick 14 procent av de introduktionsberättigade en insats, jämfört med 17 procent i december. Bland övriga nyanlända ökade andelen från 15 till 20 procent. Den positiva utvecklingen för båda grupperna kan i princip tillskrivas en kraftig ökning av nystarts- och instegsjobb. Bortser

2 Arbetsförmedlingens årsredovisning för 2008, sidan 44.

3 Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen, § 6.

man från dessa lönesubventionerade insatser *minskade* andelen som fick övriga insatser under året.

SKL är positivt till insatserna nystarts- respektive instegsjobb. Det är insatser som matchar arbetssökande med ett subventionerat arbete och samtidigt kan bidra till att man har lättare att få ett osubventionerat arbete. SKL är dock oroad av att andelen nyanlända som deltog i rustande insatser – som arbetsmarknadsutbildning, praktik, utvecklingsanställning, trygghetsanställning och lönebidragsanställning – inte ökade i samma utsträckning under 2008. Det är oroväckande om allt krut läggs på matchningsinsatser medan rustningsinsatser sätts åt sidan. Kartläggningen indikerar att så var fallet under 2008.

Arbetsförmedlingen ger en mer positiv bild av utvecklingen i åiterrapporteringen till regeringen för 2008 än vad SKL:s kartläggning visar. Myndigheten redovisade att andelen nyanlända – i relation till andra grupper – i arbetspraktik ökade från 11 procent i januari till 28 procent i december. I insatsen prova-på-platser ökade andelen från 27 till 56 procent. Nyanländas andel i reguljär utbildning ökade från 12 till 23 procent. Vi bedömer att dessa siffror egentligen inte ger en rättvisande bild. De visar hur många nyanlända som deltog i insatser i relation till andra grupper men de säger inget om nyanländas absoluta deltagande. *Andelen* nyanlända i en insats kan ju till exempel ha ökat på grund av att *antalet* har varit konstant samtidigt som antalet svenskfödda minskade i insatsen, varpå nyanlända utgjorde en större procentuell andel. Detta är också ett högst möjligt scenario eftersom den goda utvecklingen på arbetsmarknaden under 2008 medförde att många av samtliga inskrivna på Arbetsförmedlingen fick ett arbete.

När de statliga arbetsmarknadsinsatserna fallerar och inte rustar personer för att komma in på arbetsmarknaden får kommunerna bära kostnaden för deras försörjning. Detta har lett till att kommunerna sett sig tvungna att bedriva arbetsmarknadsverksamhet, trots att arbetsmarknadspolitik är statens ansvar. Så är fallet även i dag. Som exempel kan Stockholms respektive Malmö stad nämnas. I augusti 2009 var cirka 75 procent av dem som var inskrivna i kommunernas arbetsmarknadsverksamheter utrikes födda. I Göteborgs stad var motsvarande andel 57 procent.⁴

3. Alltför sena kontakter med arbetsmarknaden

Arbetsmarknadsforskning visar att ju snabbare en nyanländ kommer i kontakt med arbetsmarknaden desto större är chansen att personen får ett arbete snabbt. Därför är det oroväckande att så få nyanlända får insatser från Arbetsförmedlingen under den första tiden i Sverige.

Av de nyanlända som inte fick någon insats under 2008 var den stora delen placerad i den kategori som inte bedömdes stå till arbetsmarknadens förfogande (kategori 14). Bedömer Arbetsförmedlingen att en person tillhör den kategorin får hon eller han inte några insatser från Arbetsförmedlingen. I genomsnitt fanns hälften av alla introduktionsberättigade i denna kategori medan motsvarande

4 Källa: Svar från kommunernas verksamheter på en fråga per e-post ställd av SKL i augusti 2009.

andel var cirka 30 procent för övriga nyanlända. Ur den statistik som SKL har tagit del av har det inte gått att säga om varje personen befinner sig lång tid i kategori 14 eller om det är stor omsättning i kategorin.

Att placeras i kategori 14 innebär att insatserna från den statliga arbetsmarknadspolitiken skjuts på framtiden, om de alls ges. I linje med ovannämnda forskning borde det innebära att möjligheten för nyanlända att få ett jobb minskar i samma stund som man placeras i kategori 14.

Förslag för framtiden

SKL:s övergripande analys av de tre slutsatser som redovisats ovan är att Arbetsförmedlingen under 2008 främst var inriktad på matchning av nyanlända som var relativt nära arbetsmarknaden och i allt för liten utsträckning rustade nyanlända som stod längre från arbetsmarknaden.

Detta måste förändras om Arbetsförmedlingen ska klara sitt nya uppdrag. I detta sammanhang menar vi att Arbetsförmedlingen ska fortsätta arbeta med matchningen mellan lediga jobb och arbetssökande och helst öka sökstödet. Samtidigt måste Arbetsförmedlingen lägga betydligt mer kraft och resurser på att rusta och därmed underlätta för sökande med särskilda behov att komma in på arbetsmarknaden.

För detta krävs en rad åtgärder som handlar ändrade arbetsätt och förbättrade förutsättningar för Arbetsförmedlingen. SKL föreslår följande.

- **Anpassa arbetsmarknadspolitiken efter nyanlända individers behov**

De nyanlända är en synnerligen heterogen grupp. För de flesta innebär den korta vistelsetiden i Sverige att man inte har tillräckligt goda svenskkunskaper, saknar nätverk och har behov av att komplettera sin utbildning för att bli anställningsbar. Gruppen rymmer också ytterligheter. Vissa nyanlända kan i princip ta ett arbete samma dag som de kommer till Sverige. Andra har traumatiska upplevelser som gör att deras hälsa förhindrar anställning och de kan behöva flera år av insatser för att kunna bli egenförsörjande.

SKL anser att man ska ha rätt till en individuell och effektiv introduktion, oavsett vilka förutsättningar man har. De statliga arbetsmarknadsinsatserna måste därför förändras så att de passar alla individers behov och inte bara de som är redo att bli matchade mot lediga arbeten. De nyanlända måste så snabbt som möjligt få de verktyg hon eller han behöver för att kunna hitta ett arbete.

Det är viktigt att poängtera att vi inte förordar särlösningar för invandrare. Det vi menar är att man måste ta hänsyn till att många nyanlända har andra förutsättningar än andra arbetslösa och att det är anpassning till individen som ska styra valet av insats.

I dag är det kommunerna som står för merparten av de rustande insatserna som ska göra personer matchningsbara. När samordningsansvaret för etablering

på arbetsmarkanden lyfts över till Arbetsförmedlingen måste Arbetsförmedlingen erbjuda motsvarande insatser, exempelvis riktad språkträning, särskild praktik med språkstöd samt orientering om yrkesspecifika krav. Annars får många nyanlända svårt att dra nytta av Arbetsförmedlingens nuvarande tjänsteutbud.

Ett argument mot arbetsmarknadsutbildning och andra mer långsiktiga programåtgärder brukar vara att det riskerar att låsa in individer. När det gäller arbetsmarknadsutbildning, möjligheten att skapa kontaktnät och andra mer långsiktiga insatser är de ofta en förutsättning för att en nyanländ ska bli matchningsbar över huvud taget. Risken för inlåsning finns inte för de flesta nyanlända, insatsen är i stället ett villkor för att avkorta tiden från nyanländ till nyanställd.

- **Ge tydligt uppdrag samt rättvisande mål och återrapportering**

För att förändra perspektiven inom arbetsmarknadspolitiken krävs det att riksdag och regering tar sitt ansvar och ger Arbetsförmedlingen ett tydligt uppdrag att arbeta med både matchning och rustning.

För att följa upp hur väl uppdraget utförs krävs att regeringen sätter relevanta mål för Arbetsförmedlingen. Regeringen måste också kräva att återrapporteringen från myndigheten ger en rättvisande bild av de nyanländas deltagande i insatser.

- **Säkerställ konjunkturoberoende insatser för nyanlända**

Riksdag och regering måste se till att Arbetsförmedlingen kan klara av ett nytt ”rustningsuppdrag”. För det krävs konjunkturoberoende resurser och insatser för insatser till nyanlända.

I dag är det mesta av arbetsmarknadspolitiken konjunkturanpassad. Vid lågkonjunktur satsar staten mer resurser, vid högkonjunktur mindre. Vi menar inte att detta är en felaktig grundprincip, men detta innebär att grupper som är strukturellt arbetslösa – bland annat nyanlända – inte får det stöd de behöver för att komma in på arbetsmarknaden. Deras behov av insatser försvinner inte vid högkonjunkturer: svenskkunskaperna och nätverken blir inte bättre bara för att det är högkonjunktur och eventuella luckor i utbildning fyller inte sig själva. Nyanlända måste alltid kunna få de insatser de behöver, oavsett konjunktur.

Den sammantagna effekten av att insatser till nyanlända i dag inte är konjunkturoberoende är att individer går från att vara nyanlända till att bli långtidsarbetslösa. Erfarenheter visar också att en hel del nyanlända har svårt att få anställning även i högkonjunktur.

- **Bredda de insatser som finns så att de passar nyanlända**

Vi bedömer inte att det behövs en rad nya åtgärder för att möta de nyanländas behov. Det är en bra ambition som finns i dag att nyanlända ska få ta del av generella insatser och att förekomsten av säråtgärder baserat på invandrarskap ska

minimeras. Lösningen är därför att bredda de väl fungerande insatser som Arbetsförmedlingen har i sin verktygslåda, så att de även passar nyanlända. Det kan gälla arbetsmarknadsutbildning utifrån individens och marknadens behov, praktikplatser, arbetsträningsplatser, subventionerade jobb, bra arbetsgivarkontakter och engagerade arbetsförmedlare (coacher).

Från och med januari 2009 har Arbetsförmedlingen upphandlat kompletterande aktörer som en del av tjänsteutbudet för nyanlända. Arbetsförmedlingens förhoppning är att det ska göra insatserna för nyanlända mer mångsidiga och flexibla. SKL delar denna förhoppning, men för att nå dit krävs att de kompletterande aktörerna får möjligheter att använda andra insatser och inte begränsas till det som kan erbjudas i dag. Det är inte aktörerna i sig som förbättrar möjligheterna för de arbetssökande, utan deras möjlighet att använda alternativa kompetenser och metoder.

- **Ge en individuell mix av matchning och rustning**

Arbetsförmedlingen måste bli bättre på att möta individers behov och få till en blandning av matchande och rustande insatser som passar individen.

För att lyckas med att ge en individuell mix av insatser behöver Arbetsförmedlingen ett bra kartläggnings- och bedömningsinstrument som komplement till arbetsförmedlarens kompetens. Med hjälp av ett sådant instrument bör man kartlägga utbildnings- och yrkesbakgrund och sedan bedöma arbetsförmåga och eventuell anställningsbarhet. Detta är nödvändigt för att allokera rätt insatser till rätt personer, i rätt tid. Utifrån resultatet av kartläggningen och bedömningen skulle Arbetsförmedlingen kunna avgöra om individen behöver rustningsinsatser eller matchningsinsatser, eller både och. Det är viktigt att bedömningen blir korrekt för att undvika inlåsningseffekter i insatser av rustande karaktär.

SKL har i sitt förslag på *En gemensam ingång* skissat på ett liknande kartläggnings- och bedömningsinstrument. En gemensam ingång innebär att det skapas gemensamma, lokala, kontor för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt kommunernas ekonomiska bistånd, arbetsmarknadsenheter och flyktingmottagningar. En sådan reell samorganisation tror vi skulle sätta individens behov framför myndigheters regelverk och revir. För att detta ska fungera krävs det att det finns ett gemensamt bedömningsinstrument som parterna använder för att göra en gemensam bedömning av vilka behov en arbetssökande har och vilka parter som ska stå för insatserna. Vi menar att ett sådant arbetssätt särskilt skulle gynna de nyanlända.

Valideringen av nyanländas kunskap och bedömningen av yrkeskompetensen måste också bli bättre. Det finns ett stort behov av enhetliga system och allmänt accepterade metoder. SKL hoppas att den nya Yrkeshögskolan kommer att möta de behov som finns och att Arbetsförmedlingen också kan dra nytta av detta.

- Gör om svenska för invandrare (sfi)

Under de decennier som kommunerna haft samordningsansvaret för nyanländas etablering har det varit svårt att få till stånd ett fungerande samarbete mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen. Särskilt svårt har det varit att få till en funktionell språkundervisning. SKL vet att det har lyckats på flera håll i landet, men då har det snarare varit *trots* regelverket än tack vare.

Om regeringen menar allvar med att arbetslinjen ska förtydligas i introduktionen måste svenskundervisningen för nyanlända förändras. SKL har under lång tid framfört att sfi behöver göras om i grunden för att individers kompetens och yrkeskunna ska kunna tas tillvara. Sfi kan inte vara en särskild skolform som inte är integrerad med övriga introduktionsinsatser. Språkundervisningen behöver ha samma mål som arbetsmarknadsinsatserna och stödja etableringen på arbetsmarknaden. Det skulle bidra till att nyanlända snabbare kom in i arbetslivet.

I samband med att riksdag och regering reformerar flyktningmottagandet finns ett gyllene tillfälle att se över sfi i sin helhet. Vi hoppas att detta tillfälle tas tillvara.

DEL 2

Redovisning av statistik

I denna del redovisas den statistik som SKL har tagit fram genom kartläggningen.

1. Kommunerna och Arbetsförmedlingen har olika uppdrag

Kommunerna och Arbetsförmedlingen ska stötta nyanlända i deras etablering på arbetsmarknaden. Uppdragen är olika men går delvis in i varandra.

Kommunernas uppdrag

Kommunernas uppdrag består i att mot statlig schablonersättning erbjuda s.k. introduktion för flyktingar och skyddsbehövande. Introduktionen kan, utifrån individens behov, omfatta bl.a. svenska för invandrare (sfi), praktik, kommunal vuxenutbildning och samhällsinformation. Dessa insatser kan kompletteras med insatser från andra aktörer, däribland Arbetsförmedlingen.

Anhöriga till flyktingar och skyddsbehövande omfattas också av kommunal introduktion. Det är dock endast de anhöriga som kommunerna får schablonersättning för som har rätt att ta del av kommunernas introduktion. För att kommunen ska få schablonersättning krävs att den anhöriga har ansökt om uppehållstillstånd inom två år från det att släktingen i Sverige bosatte sig i en kommun.

Övriga anhöriga har rätt till vissa kommunala insatser, såsom sfi, men har ingen rätt att delta i ett introduktionsprogram.⁵ Dessvärre är denna grupp varje år i princip lika stor som den grupp som kommunerna får schablonersättning för. Detta är en ordning som SKL har kritiserat under en lång tid, eftersom dessa anhöriga kan ha samma behov som de som formellt är flyktinganhöriga.

Arbetsförmedlingens uppdrag omfattar en större målgrupp

Arbetsförmedlingen å sin sida har till uppgift att genomföra den statliga arbetsmarknadspolitiken. Nyanlända är en av de grupper som Arbetsförmedlingen ska prioritera. Sedan 2007 har Arbetsförmedlingens följande uppdrag av regeringen:

Arbetsförmedlingen har ett särskilt ansvar för att nyanlända arbetssökande erbjuds insatser som främjar en snabb och effektiv etablering på arbetsmarknaden.

Myndigheten ska inom ramen för detta ansvar vara samordnade, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga parter.⁶

I uppdraget ingår att bistå kommunerna i arbetet med introduktion genom att erbjuda nyanlända statliga arbetsmarknadspolitiska insatser. Arbetsförmedlingens uppdrag omfattar också de anhöriga som inte har rätt till kommunal introduktion.⁷

5 Förordning (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

6 Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen, § 6.

7 Utlänningen ska ha fått uppehållstillstånd enligt Utlänningslagen (2005:716) 5 kap §§ 1, 2, 3, 3 a, 4 och 6.

2. Två grupper nyanlända: Introduktionsberättigade och övriga nyanlända

Eftersom kommunerna och Arbetsförmedlingen delvis har ansvar för olika grupper är det intressant att dela upp statistiken över nyanlända i två grupper:

1. Grupp ett består av de personer som omfattas av statlig schablon till kommunerna och som har rätt att delta i kommunernas introduktion där Arbetsförmedlingen vid behov ska bistå med insatser. Detta handlar om flyktingar och en del anhöriga. Gruppen kallas i denna rapport för "introduktionsberättigade".
2. Grupp två består av övriga nyanlända (anhöriga), dvs. personer som Arbetsförmedlingen har ett uppdrag kring och som förvisso kan ta del av sfi och kommunal yrkesutbildning etc., men inte har rätt att delta i kommunala introduktionsprogram. Denna grupp kallas framöver för "övriga nyanlända".

I denna rapport kommer statistiken delas upp på dessa två grupper.

3. Olika mätillfällen i Arbetsförmedlingens statistik

Den statistik som SKL har haft tillgång till är nedslag, eller ögonblicksbilder, under 2008. Statistiken hos Arbetsförmedlingen har stämts av vid nio tillfällen under året.⁸

Utifrån statistiken har vi sett i vilken utsträckning de inskrivna introduktionsberättigade och övriga nyanlända:

1. inte fick någon insats
2. fick en insats
3. hade deltids- eller tillfälliga arbeten.

Definitionen av vad som är en insats har gjorts av SKL och utgår från vad Arbetsförmedlingen erbjuder individer som finns i olika sökandekategorigrupper (SKAT). Individer placeras i sökandekategorigrupper när de skrivs in hos Arbetsförmedlingen. Förmedlingen bedömer då om individen står till arbetsmarknadens förfogande och vad som behövs för att individen ska få ett arbete, dvs. vilken SKAT individen ska tillhöra.

Med insats menar vi i stort sett detsamma som Arbetsförmedlingen definierar som programinsatser. Skillnaden är att här räknas även de olika anställningsstöden in, nystartsjobb och instegsjobb. Anledningen är att vi vill se hur många

⁸ Avstämningar i statistiken har gjorts den 19 februari, 27 mars, 6 maj, 13 juni, 20 augusti, 19 september, 10 oktober, 19 november och 18 december 2008.

som får någon form av stöd att ta sig in på arbetsmarknaden. Insatsbegreppet rymmer således program som har både rustnings- och matchningskaraktär.

En person kan bara finnas i en sökandekategori åt gången men kan passera genom flera kategorier över tid. Sannolikt kan många personer ha funnits i mer än en kategori under 2008. Således behöver det inte nödvändigtvis vara så att det är samma personer som t.ex. har varit utan insats från Arbetsförmedlingen under hela året. En nyanländ kan t.ex. ena månaden ha varit utan insats för att nästa månad ta del av en insats. Hur många personer som någon gång under året har varit helt utan insats från Arbetsförmedlingen går inte att utläsa ur statistiken.

4. De flesta nyanlända är inte inskrivna

Att vara inskriven på Arbetsförmedlingen innebär att man ska få tillgång till Arbetsförmedlingens tjänster och service, givet att man bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande.

Som tabellen nedan visar var ca en tredjedel av de nyanlända i åldern 16–64 inskrivna hos Arbetsförmedlingen. I genomsnitt var 24 147 personer inskrivna och 47 249 inte inskrivna. Könsfördelningen bland samtliga nyanlända som var i Sverige var i genomsnitt väldigt jämn under 2008, 49,6 procent kvinnor och 50,4 män. Av de inskrivna var dock 61 procent män.

Tabellen visar också att det totala antalet nyanlända ökade under året med 15 000 personer.

Tabell 1. Antal nyanlända i åldern 16–64 år, inskrivna respektive inte inskrivna på Arbetsförmedlingen

	feb	mar	maj	jun	aug	sep	okt	nov	dec
Inskrivna	21 090	22 051	24 444	25 328	25 438	25 162	25 193	25 670	25 411
Ej inskrivna	41 252	40 305	47 239	47 702	49 615	50 768	51 108	52 080	51 760
Totalt	62 342	62 356	71 683	73 030	75 053	75 930	76 301	77 750	77 171

Källa: SKL:s bearbetning av Arbetsförmedlingens statistik

Ett uppenbart skäl är att vissa personer inte är inskrivna är att de helt enkelt inte behöver några insatser eftersom de arbetar eller studerar. Utöver det kan det finnas en rad skäl till att arbetslösa nyanlända inte är inskrivna och det behöver inte vara brister i Arbetsförmedlingens arbete som är orsaken. Det kan också handla om brister i samarbetet mellan kommunen och Arbetsförmedlingen eller rent av ovilja eller okunnighet om Arbetsförmedlingen hos den enskilda individen.

Av dem som var inskrivna var de allra flesta, i genomsnitt 70 procent **introduktionsberättigade**, vilket framgår av tabellen nedan.

Tabell 2. Antal inskrivna på Arbetsförmedlingen, varav introduktionsberättigade och övriga

	feb	mar	maj	jun	aug	sep	okt	nov	dec
Antal inskrivna	21 094	22 051	24 443	25 328	25 438	25 162	25 193	25 670	25 411
– varav introduktionsberättigade	15 271	15 899	16 618	17 263	17 221	17 029	17 009	17 230	16 852
– varav övriga nyanlända	5 823	6 152	7 825	8 065	8 217	8 133	8 184	8 440	8 559

Källa: SKL:s bearbetning av Arbetsförmedlingens statistik

5. Majoriteten av de nyanlända utan insatser

Majoriteten av alla inskrivna nyanlända, dvs. både introduktionsberättigade och övriga nyanlända, var inskrivna i kategorier som innebar att de inte fick någon insats. Det gäller följande kategorier:

- "Arbetslös" (kategori 11). Här finns personer som Arbetsförmedlingen bedömer står relativt nära arbetsmarknaden och själva ska söka arbete. Av statistiken framgår inte om personer i kategori 11 får stöd i sökandet efter jobb. Personer i kategori 11 har inte tillgång till några programinsatser från Arbetsförmedlingen.
- "Arbetssökande med förhinder" (kategori 14). Här finns personer som inte anses stå till arbetsmarknadens förfogande. De kan vara föräldralediga, sjukskrivna, av Arbetsförmedlingen anses ha bristande kunskaper eller är i behov av sociala insatser som medför att individen inte är anställningsbar.⁹

9 Arbetsförmedlingens definition av sökandekategori 14 lyder: "Arbetssökande som är förhindrad att aktivt söka arbete och/eller omgående tillträda på arbetsmarknaden förekommande arbete."

Detta innebär till exempel att en arbetssökande som *inte omgående* kan avbryta pågående studier eller totalförsvarsplikt för att tillträda ett arbete tillhör sökandekategori 14. Detsamma gäller vid pågående föräldraledighet, sjukskrivning eller annat förhinder.

Till sökandekategori 14 hör även arbetssökande som vill vara inskrivna på Arbetsförmedlingen men som

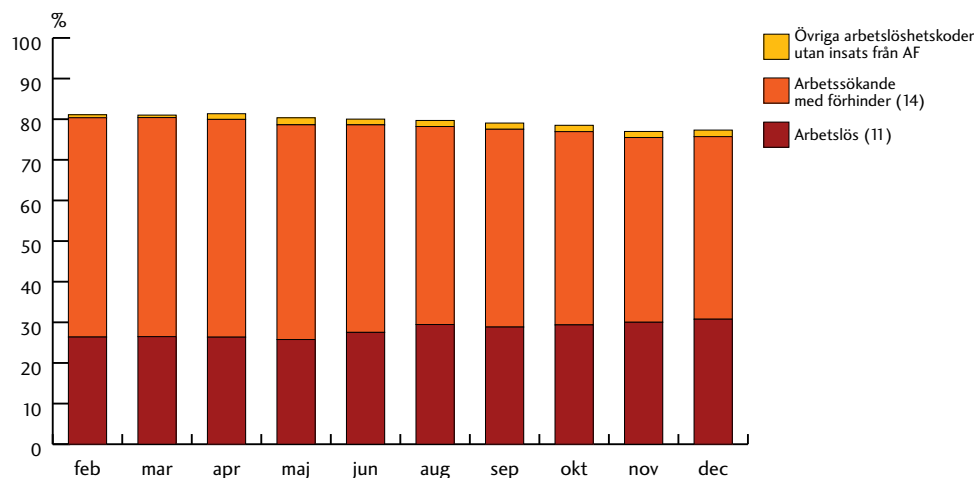
- "Övriga arbetslöshetskoder" Utöver kategori 11 och 14 finns en rad olika typer av registreringsmöjligheter som inte används lika ofta men som också innebär att personen kodas som arbetslös utan att få någon insats. Vi kallar dessa för "Övriga arbetslöshetskoder".¹⁰

80 procent av de introduktionsberättigade utan insats

Av de i genomsnitt 16 600 inskrivna introduktionsberättigade var det i genomsnitt 79,4 procent som var utan insats. Bland kvinnorna var andelen hela 87 procent, bland männen 75 procent. Trenden under året var dock att allt färre introduktionsberättigade registrerades i de kategorier som inte ledde till någon insats, från 81 till 77 procent.

Av diagrammet nedan framgår också att många introduktionsberättigade var registrerade i kategori 14, vilket innebär att de inte bedömdes stå till arbetsmarknadens förfogande. Det var också i denna kategori som andelen registrerade minskade mest, från 54 till 45 procent.

Diagram 1. Andel inskrivna introduktionsberättigade som inte fick insats

Källa: SKL:s bearbetning av Arbetsförmedlingens statistik

70 procent av övriga nyanlända utan insats

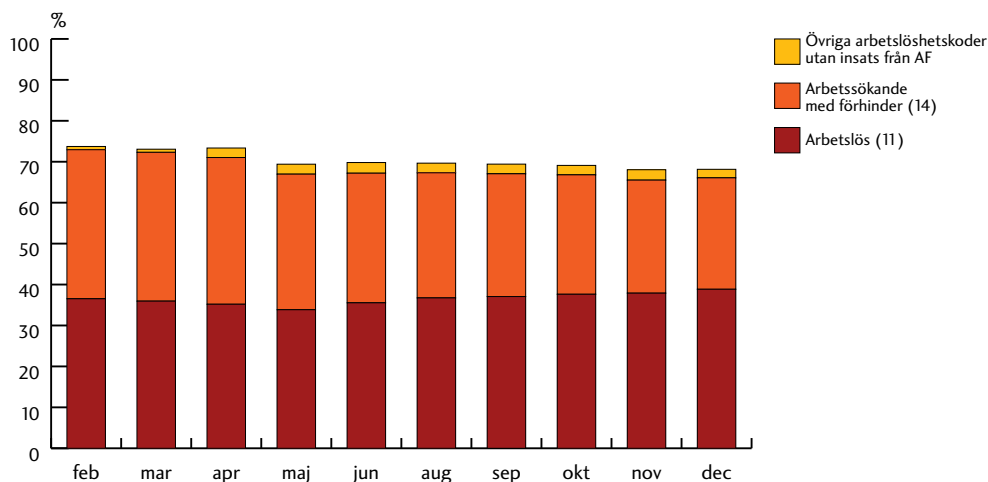
I genomsnitt var 70 procent av de övriga nyanlända registrerade i någon kategori som innebär att de inte fick del av någon insats från Arbetsförmedlingen, dvs.

inte bedöms kunna tillgodogöra sig den service Arbetsförmedlingen kan erbjuda separat eller i samverkan med andra aktörer. (Källa: Uppgifter från Arbetsförmedlingen)

10 Denna post är en summering av följande SKAT-kategorier: Särskild kategori som ej statistikförs (91), Arbetslös – avbrott/återkallad anvisning (97), Arbetslös – felregistrerat ärende (96), Arbetslös – slutförd bidragsperiod (98) samt Ombytessökande (41).

en lägre andel jämfört med de introduktionsberättigade där 80 procent var utan insats (se ovan). Kvinnor var registrerade i större utsträckning i dessa kategorier: 76 procent var utan insats jämfört med 64 procent av männen.

Diagram 2. Andel inskrivna övriga nyanlända som inte fick insats

Källa: SKL:s bearbetning av Arbetsförmedlingens statistik

Många anses inte stå till arbetsmarknadens förfogade

Som framgått ovan anses många nyanlända av Arbetsförmedlingen inte stå till arbetsmarknadens förfogande och registreras därför i kategori 14.

Jämför man grupperna är det framför allt de introduktionsberättigade som inte anses stå till arbetsmarknadens förfogande. Under året sjönk visserligen andelen i kategori 14 i de två grupperna av nyanlända, men enkelt uttryckt var cirka 50 procent av de introduktionsberättigade inskrivna i kategori 14 medan andelen övriga nyanlända pendlade kring 30 procent.

Det är betydligt fler kvinnor som får bedömningen att de inte står till arbetsmarknadens förfogande. Vid årets slut bedömdes 48 procent av kvinnorna och 33 procent av männen som "arbetsökande med förhinder". För båda grupperna hade andelen sjunkit med cirka 10 procentenheter under året.

6. Cirka 15 procent av de nyanlända fick insatser

Introduktionsberättigade och övriga nyanlända fick i stort sett insatser i samma utsträckning. Inte ens var femte person fick en insats.

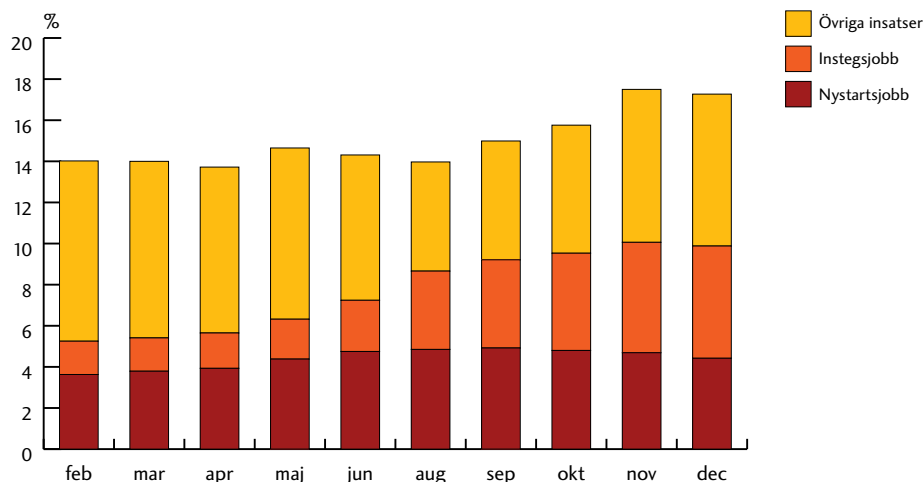
Cirka 15 procent av de introduktionsberättigade fick insatser

I genomsnitt fick endast 15 procent av de introduktionsberättigade en insats under 2008. Andelen som fick insats ökade något under andra halvan av året. I början av året fick omkring 14 procent en insats, jämfört med 17 procent i december.

Den positiva utvecklingen under året beror i princip uteslutande på ökningen av instegsjobb. I januari fick 1,6 procent denna insats, i december var motsvarande andel 5,5 procent. En annan relativt stor insats är nystartsjobb, som i genomsnitt 4,5 procent av de inskrivna introduktionsberättigade tog del av.

Instegs- och nystartsjobben skiljer sig från övriga insatser i diagrammet nedan genom att de är lönesubventionerade jobb. Tillsammans stod dessa insatser för majoriteten av de insatser som de introduktionsberättigade fick. Bortser man från de lönesubventionerade insatserna får man i stället en omvänd trend: andelen som fick insatser *minskade* under året, med 1,4 procentenheter mellan första och sista mättillfället, från 8,7 till 7,4 procent.

Diagram 3. Andel inskrivna introduktionsberättigade som fick insats

Källa: SKL:s bearbetning av Arbetsförmedlingens statistik

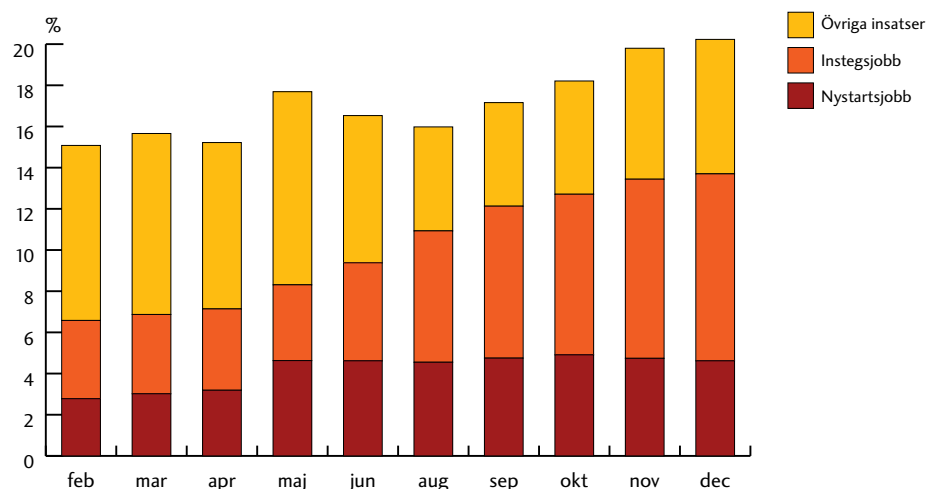
Bland de introduktionsberättigade var det betydligt fler män som tog del av arbetsförmedlingens insatser. I genomsnitt tog 19 procent av de inskrivna introduktionsberättigade männen del av en insats, jämfört med 7,9 procent av kvinnorna.

Cirka 17 procent av övriga nyanlända fick insatser

Andelen övriga nyanlända som tog del av insatser ökade under 2008, från ca 15 till ca 20 procent mellan januari och december. I genomsnitt var andelen 17,3 procent vid mättillfällena. Bortsett från de lönesubventionerade insatserna får man en omvänd trend: andelen som fick insatser *minskade* under året, från 8,5 till 6,5 procent mellan första och sista mättillfället.

Diagrammet nedan visar att instegs- och nystartsjobb var de vanligaste insatserna även bland övriga nyanlända. I december tog 20 procent del av en insats varav 14 procentenheter hade instegs- eller nystartsjobb.

Diagram 4. Andel inskrivna övriga nyanlända som fick insats

Källa: SKL:s bearbetning av Arbetsförmedlingens statistik

Även bland de övriga nyanlända var det en större andel män än kvinnor som tog del av insatser. I snitt hade ca 12 procent av männen en insats, jämfört med drygt 6 procent för kvinnorna.

7. Några nyanlända hade delvis ett arbete

Man kan vara inskriven på Arbetsförmedlingen och ändå ha ett arbete. Det handlar om personer som är deltidsarbetslösa, har ett tillfälligt arbete eller är timanställda. Dessa personer kan anses ha fått in en fot på arbetsmarknaden eftersom de är tillfälligt anställda, men de arbetar inte i den omfattning de önskar. De har med andra ord arbetsutbud motsvarande heltid men arbetar deltid eller får tillfälliga anställningar.

Cirka 5 procent av de introduktionsberättigade arbetade delvis

Andelen inskrivna introduktionsberättigade med någon anställning av denna typ var i genomsnitt 5,5 procent under 2008. Skillnaden mellan könen var liten: 5,7 procent av männen arbetade delvis, och 5 procent av kvinnorna.

Under sommarmånaderna ökade andelen som delvis arbetade, vilket kan förklaras av att behovet av tillfälliga anställningar ökar under denna period.

Nästan 13 procent av de övriga nyanlända arbetade delvis

Andelen övriga nyanlända som delvis arbetade var i genomsnitt nästan 13 procent. Av männen återfanns 14 procent i dessa kategorier och 11 procent av kvinnorna.

De övriga nyanlända hade således deltidsarbete eller liknande i mer än dubbelt så stor utsträckning jämfört med de introduktionsberättigade. En förklaring kan vara att övriga nyanlända antingen har kunnat eller har hunnit etablera sig bättre i Sverige.

8. Stor skillnad mellan nyanlända och samtliga inskrivna

Är det vanligare att nyanlända får insatser än genomsnittet för de inskrivna på Arbetsförmedlingen? Samtliga inskrivna omfattar just alla inskrivna, dvs. personer födda i Sverige, utlandsfödda som varit i Sverige i mer än tre år samt de nyanlända.

Att jämföra nyanlända och samtliga inskrivna är inte helt lätt att göra eftersom Arbetsförmedlingen inte har kunnat ta fram uppgifter för samtliga inskrivna uppdelat på samtliga sökandekategorier för hela 2008. Resultaten bygger på dessa uppgifter:

- Samtliga inskrivna som finns i den s.k. obalansen. Det innebär att alla öppet arbetslösa samt samtliga som deltar i något program inkluderas.
- Till detta har vi räknat in de inskrivna som tillhör kategorin "övrigt inskrivna" samt deltagare med ett s.k. nystartsjobb.

Anledningen till att de två senare sökandekategorierna har adderats till obalanset är att vi ville få med så många sökandekategorier som möjligt för att få så bra jämförelser som möjligt med uppgifterna om de nyanlända.¹¹

Samtliga uppgifter är ett månadsgenomsnitt, dvs. samtliga månader under 2008 har räknats samman och därefter dividerats med 12. Det innebär att en individ kan vara inskriven flera månader och därmed i detta material räknas flera gånger. Arbetsförmedlingen gör egna beräkningar på årsgenomsnitt som därmed kan skilja sig från de uppgifter som presenteras här.

Tabell 3. Jämförelse av insats till samtliga inskrivna och till inskrivna nyanlända

	Samtliga	Nyanlända
Totalt inskrivna på Arbetsförmedlingen	308 423	24 052
Antal med insatser från Arbetsförmedlingen	101 085	3 647
Andel med insatser från Arbetsförmedlingen	32,8 %	15,2 %

Källa: SKL:s bearbetningar av Arbetsförmedlingens statistik

Tabellen visar att andelen nyanlända som fick en insats var hälften så stor som andelen för samtliga inskrivna på Arbetsförmedlingen. Det är alltså dubbelt så vanligt att den genomsnittliga inskrivna personen får en insats som att den nyanlända får det.

11 De sökandekategorier som vi inte kunde få uppgifter kring för samtliga nyanställda är sökande som har tillfälligt arbete, deltidsarbete eller timanställning, samt deltagare som har någon form av lönesubvention (endast i form av instegs- och nystartsjobb). Med insatser avses deltagande i någon form av program eller har någon lönesubvention (i detta material exkluderas personer med lönebidrag, OSA, Trygghetsanställning samt Utvecklingsanställning).

Tabellbilaga

Tabeller över utfallet för introduktionsberättigade och övriga nyanlända

Här redovisas detaljerade tabeller över utfallet för introduktionsberättigade och övriga nyanlända. Källa för samtliga tabeller är statistik från Arbetsförmedlingen som SKL har bearbetat. Alla uppgifter avser mättillfällen under 2008.

Andelen nyanlända som inte fick någon insats

Tabellerna nedan redovisar antal och andelar introduktionsberättigade respektive övriga nyanlända som fanns i någon kategori som i praktiken innebär att de inte fick några insatser från Arbetsförmedlingen.

Tabell 4. Inskrivna introduktionsberättigade som inte fick någon insats från Arbetsförmedlingen

	feb	mar	maj	jun	aug	sep	okt	nov	dec
Arbetslös, kategori 11	4 029	4 190	4 282	4 752	5 073	4 912	4 995	5 172	5 186
Arbetssökande med förhinder, kategori 14	8 244	8 522	8 783	8 818	8 393	8 289	8 092	7 834	7 574
Övriga arbetslöshetskoder	112	223	287	244	257	260	265	257	272
Summa	12 386	12 935	13 352	13 814	13 723	13 461	13 352	13 263	13 032
summan motsvarar följande andel av alla inskrivna introduktionsberättigade	81,1%	81,4%	80,3%	80%	79,7%	79%	78,5%	77%	77,3%

Tabell 5. Inskrivna övriga nyanlända som inte fick någon insats från Arbetsförmedlingen

	feb	mar	maj	jun	aug	sep	okt	nov	dec
Arbetslös (11)	2 127	2 165	2 649	2 866	3 019	3 015	3 080	3 199	3 325
Arbetssökande med förhinder (14)	2 120	2 205	2 592	2 553	2 511	2 439	2 387	2 330	2 330
Övriga arbetslöshetskoder ¹	46	143	190	210	193	191	188	214	178
Summa	4 293	4 513	5 431	5 629	5 723	5 645	5 655	5 743	5 833
summan motsvarar följande andel av alla inskrivna övriga nyanlända	73,7%	73,4%	69,4%	69,8%	69,6%	69,4%	69,1%	68,0%	68,2%

Andelen nyanlända som fick någon insats

I följande tabeller redovisas antal och andel introduktionsberättigade respektive övriga nyanlända som tog del av någon insats från Arbetsförmedlingen.

Tabell 6. Insatser som inskrivna introduktionsberättigade tog del av

INSATS ²	feb	mar	maj	jun	aug	sep	okt	nov	dec
Plusjobb	7	7	5	3	1	1	1	1	1
Jobbgaranti för ungdomar		35	46	82	83	79	87	97	103
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	11	15	10	7	1	1	1	1	2
Arbetslivsinriktad rehabilitering	28	15	16	6	6	8	8	16	10
Arbetsmarknadsutbildning	446	442	490	453	455	475	472	574	562
Arbetspraktik	163	183	195	118	47	80	99	115	78
Förberedande utbildning	459	420	446	392	180	173	225	273	273
Fördjupad kartläggning och vägledning	2	1	3						
Instegsjobb	248	274	322	430	656	731	804	926	920
Jobb och utvecklingsgarantin	21	30	29	45	58	68	71	79	85
Läringsplatser	2	3	1						
Lönebidrag	3	15	20	21	22	22	26	30	30
Nystartjobb	554	625	728	820	836	838	817	808	745
Offentligt skyddat arbete	18	3	2	3	3	5	5	6	6
Ombyttesökande Samhall	9		2	2	3	3	2	2	4
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	12	3	3	2	2	2	2	3	3
Prova på-plats	45	74	70	45	12	29	26	47	50
Start av näringsverksamhet	1	20	28	23	19	15	12	10	12
Särskilt anställningsstöd	4	4	7	8	11	9	9	12	12
Trygghetsanställning	106	2	2	2	2	2	1	1	1
Utvecklingsanställning	2	11	9	9	10	12	13	15	13
Totalt	2 134	2 182	2 434	2 471	2 407	2 553	2 681	3 016	2 910
summan motsvarar följande andel av alla introduktionsberättigade	14%	13,7%	14,6%	14,3%	14,0%	15,0%	15,8%	17,5%	17,3%

Tabell 7. Insatser som inskrivna övriga nyanlända tog del av

INSATS ³	feb	mar	maj	jun	aug	sep	okt	nov	dec
Nystartsjobb för deltidsarbetslösa					1	1	1	1	
Plusjobb		2	2	2	2				
Jobbgaranti för ungdomar	1	29	42	55	54	44	46	48	60
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	2	7	11	4			1	3	2
Arbetslivsinriktad rehabilitering	11	5	7	4	2	4	3	3	3
Arbetsmarknadsutbildning	93	107	201	188	176	177	173	197	204
Arbetspraktik	97	121	162	96	28	26	41	66	74
Förberedande utbildning	117	116	168	116	67	73	93	105	99
Fördjupad kartläggning och vägledning	1		1	1					
Instegsjobb	221	243	288	384	524	600	638	734	777
Jobb och utvecklingsgarantin	20	13	23	21	22	25	27	37	34
Läringsplatser			1	3	1	1	1		
Lönebidrag		10	13	11	14	15	14	12	11
Nystartsjobb	162	196	362	373	374	386	402	400	395
Offentligt skyddat arbete	15							1	1
Omblytessökande Samhall	2		3	5	4	2	3	2	2
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	4	1	4	1	1	1	1	1	5
Prova på-plats	51	64	63	32	14	17	25	43	51
Start av näringsverksamhet		20	28	30	22	19	18	15	10
Särskilt anställningsstöd			4	8	5	4	2	2	2
Trygghetsanställning	81				1		1	1	1
Utvecklingsanställning		2	1		1				
Totalt	878	936	1 384	1 334	1 313	1 395	1 490	1 671	1 731
summan motsvarar följande andel av alla inskrivna övriga nyanlända	15,1%	15,2%	17,7%	16,5%	16,0%	17,2%	18,2%	19,8%	20,2%

Andelen nyanlända som delvis arbetade

I tabellerna nedan redovisas antalet och andelen introduktionsberättigade respektive övriga nyanlända som hade någon form av arbete vid mättillfällena 2008.

Tabell 8. Inskrivna introduktionsberättigade i kategorin deltidarbetslös, med tillfälligt arbete respektive timanställd

KATEGORI ⁴	feb	mar	maj	jun	aug	sep	okt	nov	dec
Deltidarbetslös	181	189	207	228	225	220	222	213	207
Tillfälligt arbete	142	145	140	205	289	242	204	199	193
Timanställd	421	448	485	545	577	553	550	539	510
Summa	744	782	832	978	1 091	1 015	976	951	910
summan motsvarar följande andel av alla inskrivna introduktionsberättigade	4,9%	4,9%	5%	5,7%	6,3%	6%	5,7%	5,5%	5,4%

Tabell 9. Övriga inskrivna nyanlända i kategorin deltidarbetslös, med tillfälligt arbete respektive timanställd

KATEGORI ⁵	feb	mar	maj	jun	aug	sep	okt	nov	dec
Deltidarbetslös	157	157	235	221	235	213	205	207	202
Tillfälligt arbete	115	121	156	214	277	230	216	189	175
Timanställd	378	425	618	668	670	650	619	631	618
Summa	650	703	1 009	1 103	1 182	1 093	1 040	1 027	995
summan motsvarar följande andel av alla inskrivna övriga nyanlända	11,2%	11,4%	12,9%	13,7%	14,4%	13,4%	12,7%	12,2%	11,6%

Noter

1 Denna post är en summering av följande SKAT-kategorier: EES-sökande (34), Särskild kategori som ej statistikförs (91), Arbetslös – avbrott/återkallad anvisning (97), Arbetslös – felregistrerat ärende (96), Arbetslös – slutförd bidragsperiod (98) samt Ombytessökande (41).

2 Insatserna har följande SKAT-koder hos Arbetsförmedlingen: Plusjobb (51), Jobbgaranti för ungdomar (69), Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling (73), Arbetslivsinriktad rehabilitering (71), Arbetsmarknadsutbildning (81), Arbetspraktik (54), Förberedande utbildning (83), Fördjupad kartläggning och vägledning (76), Instegsjobb (78), Jobb och utvecklingsgaranti (70), Lärlingsplatser (85), Lönebidrag (42), Nystartsjobb (33), Offentligt skyddat arbete (43),

Ombytessökande Samhall (35), Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning (75), Prova på-plats (59), Start av näringsverksamhet (46), Särskilt anställningsstöd (49), Trygghetsanställning (39), Utvecklingsanställning (38).

3 Insatserna har följande SKAT-koder hos Arbetsförmedlingen: Nystartsjobb för deltidsarbetslösa (37), Plusjobb (51), Jobbgaranti för ungdomar (69), Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling (73), Arbetslivsinriktad rehabilitering (71), Arbetsmarknadsutbildning (81), Arbetspraktik (54), Förberedande utbildning (83), Fördjupad kartläggning och vägledning (76), Instegsjobb (78), Jobb och utvecklingsgaranti (70), Lärlingsplatser (85), Lönebidrag (42), Nystartsjobb (33), Offentligt skyddat arbete (43),

Ombytessökande Samhall (35), Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning (75), Prova på-plats (59), Start av näringsverksamhet (46), Särskilt anställningsstöd (49), Trygghetsanställning (39), Utvecklingsanställning (38).

4 Hos Arbetsförmedlingen har dessa kategorier följande SKAT-nr: Deltidsarbetslös (21), Tillfälligt arbete (31) och Timanställd (22).

5 Hos Arbetsförmedlingen har dessa kategorier följande SKAT-nr: Deltidsarbetslös (21), Tillfälligt arbete (31) och Timanställd (22).

Matcha eller rusta?

Arbetsförmedlingens framtida insatser för nyanlända invandrare

Denna rapport är en kartläggning av Arbetsförmedlingens insatser 2008 för personer som nyligen anlänt till Sverige. Rapporten visar att få nyanlända fick någon reell hjälp av Arbetsförmedlingen. Myndigheten lyckades därmed inte med sitt uppdrag att stå för insatser för denna grupp. Enligt vår bedömning är förklaringen att många nyanlända snarare behöver insatser som rustar dem för arbetsmarknaden än matchningsinsatser.

Regeringen har aviserat att flyktingmottagandet ska reformeras 2010 genom att Arbetsförmedlingen ska ta över ansvaret för nyanländas etablering på arbetsmarknaden från kommunerna.

Vår förhoppning är att vår kartläggning och de förslag vi lämnar ska bidra till att regeringen ger Arbetsförmedlingen de förutsättningar som myndigheten behöver för att klara sitt nya uppdrag. För landets kommuner är det nämligen av central betydelse att Arbetsförmedlingen får bättre förutsättningar att hjälpa nyanlända att etablera sig än vad kommunerna har haft. Misslyckas Arbetsförmedlingen kommer både individer och kommuner att få ta konsekvenserna av misslyckandet.

FÖRBUNDETS TRYCKSAKER BESTÄLLS PÅ WWW.SK.LSE/PUBLIKATIONER

ELLER PÅ TFN 020-31 32 30, FAX 020-31 32 40.

RAPPORTEN KAN ÄVEN LADDAS HEM SOM PDF-FIL

ISBN 978-91-7164-490-9

**Sveriges
Kommuner
och Landsting**

118 82 Stockholm, Besök Hornsgatan 20

Tfn 08-452 70 00, Fax 08-452 70 50

www.skl.se